

T. T. G.

Nr. 9. Veebruar 1930.a.

II aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlaste Cümnaasiumi Õpilaspere. Peatoimetaja: Aig. Raud; abi: D. Koppel. Tegev toimetaja: A. Grünverk. Toimetuse liikmed: S. Adamson, A. Hurt, T. Linde, L. Pekk, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. "T. T. G." ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Nri suurus vähemalt 16. lhk. Üksiknri hind 25 senti. Tellimisrahad järjekordse ilmunud nri eest tulevad tasuta hiljemalt 8. ja 23. kuupäevaks klassivanemaile. Sellekssamaks ajaks tulevad sisse anda klassivanemaile ka uue nri tellimised.

MÖTTEID TÕEST.

Pilatus ütleb temale:
Mis on tõde?

Joh., 18, 38.

Aastasadu on inimesi piinanud tõe probleem. Rida igavärvilisi päid, päid hirogliifnüttes, päid tarban- või parukkatte all, rida õnnetu inimpäid on kattunud higiga, kari teadusemehi on veetnud unetu öid omil asemeil - küsimust lahendamata. On ahastuses pöördut küll jumala, küll päikese, küll taevatähtede poole, on küsiteldud tormi ja merelaineid, ent ka need pole suutnud rahuldada rahutu inimesi. Kümneid kirjanikke on käsitanud seda probleemi omis tõis, on saatnud omi kangelasi eriliselt õppima tõe ja õigust, ent ka need on lõpetand oma stuudiumi, küsimusele veel võimetumad vastama kui varem. Näivad ju väheteadvale ja mõtlevale inimesele kõik probleemid ja keerdküsimused võrratult selged ja lihtsad. Mida enam aga vaevad end, mida enam süvened asjasse, seda keerulisemaks ja mõistmatumaks muutuvad küsimused, kogu elu ning sa ise.

Agaga ometi, kui on olemas sõna "tõde", peab olema ka vastav mõiste. Peab siiski olema midagi, mida mõelda selle sõna all. Kui räägime tõearmastusest, siis mõtleme selle all harilikult tahtmist öelda seda teisele, mida mõtleme ise, milliseina näivad meile asjad. See vist see ongi, mida igapäevases elus mõeldakse tõe all, mille rääkimist peetakse vooruseks. See voorus on aga läinud moest juba ammu nagu saja d teised voorused, mida kästakse armastada ja omandada, mille tarvitamine aga ammu enam kellelegi pähe ei tule. Tõde leiame veel ainult muinasjutes ja nende inimeste juures, keda nimetatakse narrideks või hulludeks. Mitte ainult, et keeldutaks ise avaldamast tõe, vaid see tehakse võimatuks ka igale teisele, kes peaks olema nii pöörane ja kavatsesema teha seda. Millegi muuga pole kergem saada teise vaemlaseks, kui talle avaldades pisemagi ebameeldiva tõe, mis küllalt magusalt ei kõdita ta enesetunnet. Kui tahad olla korralik kultuurinimene, siis ärgu su! eales pähe tulgu mõte, rääkida nii, kuidas mõtled. Kui näedki, et kusagil asi pole korras, kui näedki selge silmaga, et kusagil midagi mädaneb ja haiseb, siis, jumala pärast, tee pähe ümmargune nägu ja räägi puhtaist lumivalgeist lillist. Schopenhauer ütleb: "Rumal ja paha olla on lubatud - ineptire est juris gentium. Sellevastu rumalusest ja inetusest rääkida on patt, on pöörane eksimus hääde kommete ja terve viisakuse vastu."

Tahes või tahtmata peame kinni naelutama tõsiasja, et tõel ikka enam ja enam piiratakse elamisvõimalust, et teda nagu kihutatakse majast majja, ilma et ta kusagil saaks pidada paika. Ta on kui kusagilt teisest maa ilmast ilmunud imeloom, keda

keegi ei usalda lasta enese ligi, vaid kes kihutatakse turuplatsile naermiseks ja narrimiseks, on kui hirmunud kutsikas, kes otsib ulualust inimeste juures, kuid kes pekstakse metsa. Jah metsa, seal on veel ainukene paik, kus ta võiks leida eluaset, kusagil kaugel soorkas leiduks vast veel ase tõe jaoks.

Ja teie, teadusejüngrid, teie otsite ikka veel tõe, suurt ja üldist, mis oleks tõe kõikidele, kuna ometi näete, et pole inimest, kes tahaks sellest kuulda. Ütlen teile: tõe pole olemas. Kui mõnes meie soorkas leidub veel pisikene tõearmastus, siis kihutatakse ka see sealt varsti minema, kihutatakse ära sinna maailma, kus elanikud pole saanud veel nii targaks, et oskaksid tõe põlata. KUI teie usute, et on olemas absoluutne tõe, siis mina ei usu seda. Kui mul on midagi, mida pean pühaks ja kalliks, ja kui siis tuleb teine ja naerab selle üle kõva häälega, kui mina pean mõne inimese eeskujulikumaks, väärtuslikumaks inimesist, ja kui seesama on mõne teise arvates jätis - võib siis veel juttu olla ühisest, absoluutsest tõest. Mina pean lünat valgeks, aga ma ei imesta palju, kui ühel heal päeval tuleb inimene ja ütleb ta olevat musta.

KerdK.

=====

NEISTSIINASEIST LAHKUNUIST.

(Järg.).

IV lend (1923.a.) - 58 õpilast.

Juba kaks klassi - a ja b. Üks klass töötas praeguses I eesti keele klassis, teine - praeguses filosoofia-klassis. Üks neist, vist küll a, nagu see on juba traditsiooniliselt, oli rohkem mürgelejaja klass, teine, järelikult b, vaiksem, kuid edasijõudmiselt ka tuimem. Et neid abituriente on kogusummas kaunike arv, jäävad nimetamata paljude nimed.

Elenore Anderson - klaari, naeratleva näoga, pänsneedega, vaikne ja rahulik, saleda kehaga neiu; armas oma olemisega kõigiti. Libises märkanatult klassist klassi edasi, ent küpsustöö kirjutamisel oli liiga lähidalt tarvitanud R.Rägo "Kodaniku-teadust", mistõttu jäi kooli lõpetamise sügiseks. Küll ta vaeseke nuttis trööstimatult abiturientide peoõhtul, puges pimedasse klassi ja nuttis. Kaasõppurite ja õpetajate lohutavad sõnad kuivatasi lõppeks ometi ta pisarad ja ta ilmus teiste hulka. - Olen kohanud teda pärast kooli lõpetamist harva. Vist veedab ta oma elupäevad niidiki rahulikult ja naeratlevalt, ette tükkimata ja asjalikult.

Kolm Beckmann'i - Alice, Maria, Minna. Kaks esimest õed - pärit linnast, kolmas maalt (Nõost). Kaks väga elava loomuga, kerge kõnnakuga, rutulise jutuga linnaplikat, kolmas - aeglase, kehaliselt tüse talulaps. Teine neist - vist Marie - oli väga helekollakate kiharatega. Ühes asjas oli neil kõigil ühtivust: edasijõudmine sündis vaevaliselt. Kuid läbi ikka said oma jõuga: egas keegi teise eest kunagi õppida saa. - Alice ja Marie astusid ülikooli, kuid teine neist, vist Alice, võib olla ka mõlemad, debüteerisid "Vanemuise" opereti tantsugrupis; ei ole võimata, et nad on ka praegugi seal, kuid et ma ligi paar aastat pole saanud "Vanemuisesse", siis ei tea seda. Helekollakate lokkidega Beckmann'i nägin mõni päev tagasi linnapangas puldi taga. Minna Beckmann on aga minu simist täiesti kadunud - vist on asunud jäädavalt maale.

Matilde Eller - kuraasikas neiu, mängia vahvalt koolipidudel meeste osi. Käis ülikoolis.

Linda Hermann - jälle pänsneedega valgetverd, rahulik ja korrektne, väheldase kasvuga tütarlaps. Tundis huvi ringide töö vastu. Linnast pärit. Õpib andumusega arstiteadust.

Eleonore Holst - Järti õde (võrdle eelmise lend). Sale, küllalt pikk, plastiline preili. Armastab ajada juttu tunnis. Kuna aga ta sõbranna istus just ta seljataga, siis võis kogu tunni kestes näha ainult ta kukalt, mispärast ei olnud sügugi üleaarune ühe õpetaja soov, et Eleonore Holst'il oleks silmad kuklas, et võiks hooilt juttu ajada ja ka näha, mis sünnib kateedri pool küljes. Eleonorel polnud kaugeltki seda temperamenti, mis oli Järtil, ent tal oli rohkem võlvust,

EMA JA LAPS.

Õo. Õudne sügistuul puhub, sundides varju otsima majadest. Sajab tihedalt vihma. Tänavalaternad heidavad nõrk a valgust. On kurb ja õudne. Ainult siit-säält vilgub mõnest majakese aknast punakas tuluke.

"Ema!" hüüab haige poisike toanurgas asuvast voodist.

"Jah, pojuke!"

"Kas sa mäletad, emake, toda päeva, mil isa suri?"

"Muidugi pojuke, muidugi! Aga miks sa küsid seda? Ma toon sulle parem midagi süüa? Sa pole enam mitmel päeval söönud."

"Ei, ema, ma ei taha."

Haige surub näo vastu patja. Üle ta kõhna, punetava näo veerevad suured pisarad.

"Pojuke, mis sul on? Kas valutab kusagilt? Lase ma hõõrun."

"Lase olla, ema. Mul on nii imelik, õudne."

"Tahad vast juua?"

"Eks olnud siis, kui isa suri, ilus talve-päev?"

"Jah!"

"Mika müüd ei ole ilusat talve-päeva ema?"

"Ei ole... Jumal üksi teab miks. Jah, tema üksi!"

"Aga miks sina ei tea, ema?"

Haige silmad vajuvad kinni. Ta näolt kaob valulik ilme. Veel vähe, ja ta magab. Ema tõuseb tasa toolilt. Sammub akna juurde ja vaatab välja. Jah, miks täna ei ole ilus talve-ilm? Aastate eest, kui suri ta mees, siis oli... Ta ei salli neid ilusaid talve-ilmu. Ei, ta vihkab neid. Ta toetab pää vastu akna-klasi. Külma klaas jahutab ta palavat otsaesist. Mõõduvad minutid.

"Ema!" hüüab haige jälle tasase häälega.

rohkem šikki. Astus ülikooli, kuid abiellus varssi. Praegu õnnelik perekonna-ema.

Ella Jaanus - unistavate silmadega, armsa näoga, väiksevõitu, kuid siiski huvitavalt vestlev plika. Pärit Puhjast. Oli lühemat aega meil. Polnud ette-tikkuv, ajas tasa ja targa, vahest kavala ettevaatusega oma asju. Jändas miniatüürse foto-aparaadiga. Nande ridade kirjutajal on talt terve ümbriku täis ülevõtteid, peamiselt Kuresaare õppereisilt. Kõneles et tahab reisida Austraaliasse. Ma tellisin end ka kaasa. Oli nõus sellega. Praegu on kadunud aastate kaupa silmapiirilt. Ei tahaks kuidagi uskuda, et ta tõesti on sõitnud Austraaliasse.

Juta Inglis - pärit Amblast. Õppis ainult ühe aasta T.T.G-s. Tark, tõsine, pikk, sihvakas tütarlaps. Cumlaude ikka ja alati. Refereeris, kus vaja; tegeles asjalikult, kui vaja. Eht teaduse-inimese tüüp. Astus ülikooli keeleteadust õppima, teenis vahepeal Ambla gümnaasiumis eesti keele õpetajana. Kandideeris ka meie kooli eesti keele õpetaja kohale. Nüüd on lõpetanud juba ülikooli. Prof. A. Saareste on annud ta ülikooli tööst ülikoole otsuse.

Alviine Jõesaar - keskmise kasvuga, tõsise loomuga, kuid asjaliku naeratusega preili. Tema lemmikalaks oli teotsemine Kirjandusringis, kus toimus kõnelejana, juhatuse liikmena ja ajakirja "Ao" kaastöölisena. Käis hiljem valges üliõpilasmütsis. Hilisemast ajast puuduvad teated.

Lydia Jõgi ja Leida Muna - klassi lövid, või, kui pehmemalt ütelda, siiskaks kudritsevat svidrilindu. Esimene pärit Mustveest, teine - Ülenurme mõisast. Jälle üks lahutamata paar. Mõlemad keskmise kasvuga, saleda, paendliku kehaga. blondipoolsed, armsate nägudega, alaliselt naerlevad tütarlapsed. Nali, naer, piiritu vestlemine, kehelemine, rabelemine oma kohtadel, keplemine siia - sinna kuni õpetaja katedrini - see oli nende tunnusmärke. Ei nende elurõõmu suutnud taltsuda ükski kuiv korrareegel ega õpetaja noomiv sõna ja turtsuv pahandamine. Vaesele papi Eisen'ile tegid nad niipalju nohu, et ta lahkumine keset talve meie koolist oli tingitud osalt Jõe ja Muna taltsutamatusesest. Kuid nende taltsutamatuses ei olnud tilkagi pahatahtlikkust - kõik tuli aina ülekeevast energiast ja elurõõmust, vast natuke ka lapselikust kergemeelsusest. Kompveki-kott (üsna tihti ka "apvalli"-kott) oli ikka neil klassis kaasas, mis käis käest kätte, jõudes

"Sa oi magagi, laps? Katsu veidi magada. Uni toob kosutust. Saad terveks. Tantsid ja hüppad nagu varem. Ja jõuluks kingin sulle ilusa saani. Vaat' siis, kui meie Juku läheb sõitma, kõik aina imestavad."

"Kas siis, kui isa suri, teadis Jumal ka kõik?"

"Muidugi, muidugi."

"Aga miks ta laskis siis surra isa, kui ta teadis, et sina nutad selle üle palju, palju?"

"Ta teadis seda, aga..."

"Kas sa, ema, siis ka nutad, kui mina suren?"

"Oi, muidugi nutaks! Nutaks nii palju, et ise ka sureksin."

Toom valitseb jälle vaikus. On kuulda haige pidevat hingamist. Üle ema kortsunud palete veerevad pisarad.

"Mul on nii palav, ema!"

Ema võtab haige väikesed käekesed. Ta surub need oma palavate huulte vastu. Väikesed palavad käekesed silitavad ema kortsunud palgeid.

"Ema - ma ei taha surra. Nii - nii ilus on elada! Nii - ilus - on ..."

"Pojuke, sa ju ei suregi!"

"Kuren ema, suren! Vaata, ema, isa tuleb! Vaata . . ."

Ema on meeleheitel. Ta paneb märja külmavee lapi haige punetavale otsaesisele.

"Ema, ema - vaata kui ilus talveilm on... Luba ema, ma lähen, ma lähen - sõitma kelguga. Sa - lubad - ema - eks?"

Haige kõhn näoke tõmbub valuhuos sinikaks. Ta häälm muutub ikka vaiksemaks ja vaiksemaks.

"Ema - pane mulle - ruttu - riided selga. Oi, isa kutsub mind. Vaata - tal on ilus saan! Ilus kollane!" Haige tõuseb istukile, ta suured hallid silmad vaatavad hirmunult akna poole. Ta haarab enn käest kramplikult kinni.

"Ema! Kas väljas sajab vihma? Kas polegi talv? Siis - kui isa - suri - siis - oli - !"

Veel kord vaatab ta akna poole, pilk täis pettumust ja valu. Veel kord tõmbub ta nägu valuhuos sinikaks. Siis . . . langeb ta päake raskelt tagasi padjale.

"Surnud!" hüüab ema täis ahastust ja langeb põlvili haige voodi ette.

LeVlk.

jõudes arutihti ka õpetajani. "Hr. õpetaja N.N., kas tohime Teile pakkuda kompekte, pardong - "apvalli"? nii küsiti tihti. Emb - kumb kas võeti pakkumine muheldes vastu või järgnes pakkumisele noomitus.

Leida Muna sai kord sellegagi hakkama, et fotografoeris sel momendil õpetaja, kui see talle oma taskuraamatusse kaht pani. Pärast kinkis õpetajale ülesvõttest saadud päevapildi.

Muidu olid nad targad tütarlapsed, tulid omaga lähedasti läbi, järeleksamid nende suhtes olid kuulumata asjad. Leida Muna astus ülikooli, kuid läks varssi mehele Ilmar Raamot'ile - dr. J. Raamot'i pojale. Lydia Jõgi kuuldavasti pidi astuma kuhugi apteeki õppima, võib olla, et oli ka tudengkonna hulgas - kindlasti ei tea. Üldse olen näinud teda õige harva, enamasti tänaval kohates.

Aliide Kadaja - Puhja preili. Kärsitu, närvilise loomuga. Klassis armastas ka jutelda, olles siiski üldiselt taltsutatav; kuid niipea kui õppetundidest pääsis, oli tal palju - palju käimisi ja askeldamisi. Suur tantsu- ja seltskonna elu armastaja. Koolist lahkunud, oli taltsutamata tudeng, kohvikate-külastaja ja pidudel-käija. Võib olla, et on praegugi veel üliõpilaste nimekirjas. Miskipärast sobisid nad kokku Linda Aden'iga (Tartu preili), kes oli loomult palju tagasihoidlikum, kuid kes jagas pri. Kadaja'ga kõik rõõmad väljaspool kooli.

Salme Kangur - advokaat P. Kangru (†) tütar. Oli raasike kõrki joont man, kuid lubas õpetajal endast jagu saada. Hiljem "Filia Patria" korporant, ent veel hiljem seminaris õpetaja Aleksei Palm'i proua, perekonna - ema.

Elfriede Karu - pailaps, selle sõna tõsisel mõttel. Maiselikult pehme-loomuline, jumalikult muhe naeratus näol. Nii veeresid tal päevad kaduviku poole. Olen näinud teda harva, ei tea ta pärastisest saatusest.

Käesoleva nri värvipiltide autoreiks on Helene Jegorov II-a kl. (esimene) ja Elmiira Manna II-a kl. (viimane). Trükitud "Varraku" trükikojas. Edaspidi tahab "T.T.G." avaldada järjekindlalt sellelaadilisi illustratsioone, mida on lahkelt lubanud valmistada T.T.G. Kunstiring. Ka praegused länoollõiked on Kunstiringilt.

SÜGISTORM.

" Mis see oli?" Ma kuulsin selgesti, et keegi oigas.

" Oh ära soni, sa oled ju haige, sul on palavik, jää rahule!"

" Kuule, kuule usu mind, keegi oigab, nagu vintskleks ta surmavoodis ja hüüaks. Kuula ometi! Ta vilistab lõbusat viisi... Kui ilusasti nad tantsivad! Aga miks neil on mustad pärjad ja riided, miks on see tants nii kurb? Ometi on ju muusika palju ilusam, salapärasem, rohkempakkuv, ha, nad värisevad, neil on külm. Vaata, neil on pisarad laugeil, nad nutavad! Ütle, miks nutavad nad? Oo, nüüd lehvib naeratus nende huultel! Näe, elavam on nende ring, kiirem rütm! Usu nad mõistavad mind, aga see pole laul, vaid hirmus vilistamine. Jätke, jätke, kõrvadel on valus, oh! Ohkavad nad... Ei, ma ei tahtnud teile haiget teha, vilistage, karjuge, ulguge! Ma ei keela, ainult mitte vaikust."

" Ära jampsi, jää rahule! See pole kellegi nutt ega naer ega muusika, vaid sügistuule ääretu mühin, sajab vihma, torm peksab vastu aknaid. Uinu, jää rahule! Tormgi raugab varsti. Ehk tahad ma jutustan kuningapojast, kes oli nii vapper ja viis oma mõrja läbi tormi ja tuulte koju kindlasse varjupaika?"

" Ei - ma ei taha midagi muud, kui vaiki, vaiki ometi ja luba, et kuulen veel sügislaulu mühavas looduses. Aga ikka vaiksemaks ja vaiksemaks jääb see laul... Ütle, et nad laulaksid veel, vaikus on hinge surm. Las' nad laualavad."

" Aga, laps, mina ei saa sundida, et laulaks loodus sulle veel. Kuigi ma seda nii tahaksin, aga ise võin ma küll sulle laulda."

Väljas rauges torm, ikka aeglasemaks jäid vihmapiisarak, aeglasemalt käisid tuulehood, aga toakeseski oli kõik vaiksemaks jäänud. Vaevalt, raskelt tõusis lapse rind, ja nüüd - nüüd ei tõusnud ega vajunud ta enam.

" Surnud!"

Sügis on õues ja ka toasolijate põues. Enne oli nutnud ja õigenud loodus. Nüüd nutsid inimesed. Enne oli tal palaviku jamps olnud, aga mis oli ta nüüd?!

Ha - aga loodus naeris, nagu ähvardades, parastades, et võit oli jälle tema. Ta mühis õues, vahet piiramata hüüdes: see on palaviku jamps, jäägo rahule, olete ju haiged, puhkust, pikka puhkust on teile tarvis."

M.A.

=====
Militsa Krimp - kooliõpetaja tütar maalt, kuskilt Torma või Vötikvere poolt. Oli ise ka koolipreili välimusega, tõsine ja viisipärane tütarlaps. Kandis hiljem hoolikalt üliõpilase üldmütsi. Kas on ülikool läbi, selle üle puuduvad andmed.

Luike Kullak - Tormas (üks neist kolmest Kullak'ust, kes meil on õppinud). Ümmargune, priske ma tütarlaps. Koolis rahulik ja asja juures, õige harva protesteeris ka mõne asja kohta ja võttis sõna vaidlemiseks. Hiljem sai abikaasaks hr. Vanatalu'le. Kaupleb praegu poes Promenadi tänaval. Varustab õpilasi odavate pruugitud raamatutega. Päästab tihti neid hädast, kel on muutunud raamatud koormaks ja kes tahavad neist vabaneda. Saavad lahti "koormast" ja taskuraha antakse pr. Vanatalu poolt veel poolegi. Just Vanatalu firma on kehval ajal, mil raha suuremaks opereerimiseks vähe, õpilastele väga tuntud.

Elsa Kütti - rõõsnäoline, naerusuine, temperamendikas tütarlaps.

Marie Laan - elas vaikselt, viisakalt, tasa ja targu meie keskel. Armastatud, hea edasijõudmisega kooliõpilane.

Annilde Lang - punapõseline, lahke, alaliselt naeratlev tütarlaps, pärit Kaldatänavast, hotell "Moskvast". Küllalt püüdja, kuid visavõitu edasijõudmisega. Tegid pärast kooli vist reisi Pariisi, ehk on praegugi välismaal, sest pole teda kohanud enam ammu. Võib olla, et ka eksin selles Pariisi ja välismaa asjus.

Annanda Lind - Tartu neiu. Valgetverd, lahjavõitu, tõsiduse poole kalduv, kuid vajaduse korral ka naeratlev. Palju oli tal praktilise inimese iseloomujooni. Seepärast sai teda asjaajamistes siia ja sinna. Hiljem nähti teda Vilistlaskogus tegelomas. Käis ülikoolis. Kes ja kus ta on praegu, pole mul teada.

(Järgneb).

Alter ego.

OLION.

On ilmunud esimene "Olion'i" number. Vastutava ja tegeva toimetajana on kirjutanud alla David Karopun, väljaandjana Georg Naelapea (kirjanikunimega tuntud Olaf Rood'ina. Ilmub ükskord kuus. Toimetus ja talitus: Tartu, Riia t. 64, korj. Üksiknumber 50 senti. Aastakäik 6. krooni, poolaasta 3 krooni.

"Olion" on uudne kuju me ajakirjaliteratuuris. Ta tuleb tarbest võimaldada kõigile osasaamist vaimse kultuuri mitmekesisest avaldusist. Ta tahab anda vabat ning teadlikku väljendust me rahva mõtteile ja soovele, kajastada aega sõnas ja pildis . . . Ta haarab kõike, mis tõsiselt puudutab elu arengut. Mitte mingile teooriale, mitte koolmeisterdamisele ei viita see, vaid katsele, eksperimentidele. Ainult vaim loob elu. Lühidalt. "Olion" ise on katse - organiseerida probleeme ja nähteid kultuuri kõigilt aladelt. . ." Nii kõnelob esiknumbri ees-sõna.

"Olion" lubab käsitada aktuaalseid küsimusi kõigilt kultuuraladelt. lubab tuua artikleid, ülevaateid, arvustisi, luuletisi, novelle, följetone, romaane, pilte, reproduktsioone kunstiteoseist jne.

Esimeses nr-is on eesotsas Erni Hiir'i luuletis "Hing hõiskab"; sellele järgneb prof. G. Suits'u artikkel "Kõrges kaares". Viimane avaldab "mõningaid mõtteid" Kirjandusliku Orbiidi" puhul". Ei või nentida, et need mõtted oleksid heasoovlikud "Orbiidile", kes ju omakord on tõnganud artikli autorit ja noor-eestlasi, kelle hulka kuulub ka lugupeetud kirjanduse - professor. Järgneb jälle kolmesalmiline Erni Hiir' i luuletis "Tala". Pikemaks palaks on M. Jürna novell "Esimesed langenud", mis tõotab jätkuda ka järgnevas nr-is. Võrreldes seda novelli teiste Jürna novellidega, ei ole see mitte ta paremaid töid, kui otsustada vähemalt ilmunud katke järele. J. Libe võtab följetonistlikult sõna "Kunstist kunsti rahvuslikuks teha". Meid - koolimoori ja koolitegelasi - võiks küllalt huvitada mag. Joh. Aavik'u kirjutis teemile "Eesti keele ja kirjanduse õpetusest koolis". Hr. Aavik bombardeerib siin julgelt praegust eesti keele õpetamist nii alg- kui keskkoolis. Kahtlemata on siin tõe-argumentide kõrval ka liialduse - liigliha, kuid tuleb leppida sellega kui paratamatusega. Hr. Aavik ei kirjutagi kunagi teisiti. Järgmises numbris ilmub järk pidavat tulema veel palju sapisem, mis peaks pakkuma kahtlemata huvi.

Järgneb mag. J. Aaviku tõlge prantsuse keelest - André de Lorde' i "Reim hullumajas", Tartu linnaarhitekt A. Matteus'e artikkel "Üksikelamu aedlinnas", O. Luts'u följeton "Moodne kirjanduse arvustus", J. Kärner' i luuletis "Tiisikuse - haige ekstaas", dr. O. Loorits'e kirjutis "Meie kultuurielu Jaanuse pale", A. Jürgenstein'i memuaaride - katke "Elupulbrivabrikandist ja haganamõldrist" ja muud nipet - näpet.

Teksti- ilustisi on kunstn. R. Paris'elt ja J. Pütsepalt, peale selle reproduktsioone kunstn. A. Starkopf'i skulptuuridest ja terve rida ülesvõtteid. Osa pilte ja teksti kriitpaberil. Kaas kunstn. N. Triigilt ja A. Põllusar'elt.

Nii on selles numbris üksikosade autoreiks kõik tuntud ja tunnustatud isikud. Ka kunstiline külg ei jäta palju soovida. Kuid siiski - see on küll täiesti individuaalne mulje - jätab see number lugeja kuidagi külmaks, ei haara kaasa. Juba eessõna tundub liialt ebamäärasena ja saamatuna. Õige mitmedki artiklid tunduvad jõuetuina ja ilmetuina, paigutatud ajakirja ainult "ruumitäiteks". Jõulisemaiks peen J. Aaviku ja O. Loorits'e artikleid. Siiski kannab ajakirja enam-vähem soliidilist ilmet ja selle järjekindlaks lugejaks hakata pole mitte üleliigne.

Aug. Raud.

=====

Inimene, sa pole muud kui põgus unenägu, kui valulik unistus. Sa ei ela muud kui õnnetuste läbi. Sul ei ole muud tähtsust midu kui oma hinge nukruse ja mõtte igavese kurvameelsuse läbi.

Chateaubriand.

=====

Sõprusi maetakse palju rohkem maha kui sõpru.

=====

UUDISTEOSEID.

Möödunud aasta jõulu hooajaks ilmus, nagu ikka enne jõulu, terve rida raamatuid - peamiselt Eesti Kirjanduse Seltsi, Noor - Eesti, Eesti Kirjanikkade Liidu ja K.-Ü. "Looduse" kirjastusel.

Nii 1) jutustavat algupärasest proosakirjandusest:
A.H. Tammsaare: Tõde ja õigus, II jagu; O. Luts: Pankrot; Peet Vallak: Relvad vastamisi; M. Mõtslane: Külaotsa Hamres; A. Tamman: Vidriku parun; Reed Morn: Kastroerit elu; M. Jürna: Üks armastus;

2) jutustavat tõlkekirjandusest:
Guy de Maupassant: Vee pääl; Aug. Strindberg: Üksi; Jaan Poruk: Pärlipüüdja; J. London: Martin Eden; E.M. Remarque: Läänerindel muutuseta; P. Loti: Elust pettunud; Fr. Marryat: Peeter Kohtlane;

3) näitekirjandusest:
M. Metsamürk: Talupoja poeg;

4) algupärasest lüürikast:
G. Suits: Eesti müüdislüürika (uuemate luuletajate värsipõimik); M. Under: Õnnevarjutas; Jaan Kärner: Tornilüürika; Henrik Visnapuu: Puuslikud;

5) tõlkelüürikast:
E. Verhaeren: Valik luuletisi;

6) kirjanduslikke monograafiaid ja kriitilisi töid:
H. Raudsepp: M. Metsamurga töö ja elu; Arno Raag: Elisabeth Aspe elu ja looming; J. V. Lehtonen: Victor Hugo (tõlge soome keelest);

7) populaar-teaduslikke ja muid:
F. Tuulas: Teekond Põhja-Aafrika II; A.S. Žebelev: Aleksander Suur (tõlge); K. A. Hindrey: Minu elukroonika III; Eesti raamatute üldnimestik 1924 - 1928.a.; Koidula kirjad omakseile.

Õpilaspere esinduse koosolek

Hilinenud ruumipuudusel.
Toimetus.

T.T.G. Õpilaspere esinduse käesoleva semestri esimene koosolek oli kolmapäeval 15. jaan. Päevakorras oli kuus punkti; protokollki kinnitamine; Õpilaspere aastapäeva küsimus; ringide - juhi kinnitamine; korra- juhi ja korrapidajate kinnitamine; Õpilaspere põhikirja parandamise komisjoni valimine ja kohalalgatud küsimusi.

Pääle protokollki kinnitamist asuti kohe Õpilaspere aastapäeva küsimuse juure, mis moodustaski koosoleku tähtsama osa. Õpilaspere vanem Paula Välba esitas valitsuse ettepaneku Õpilaspere aastapäeva pühitsemise mooduse ja aja suhtes. Selle pääle avaldasid ka esinduse liikmed oma arvamisi. Aastapäeva pühitsemisel taheti kindlasti näha aktust ja pidu. Peo suhtes lepiti kohe kokku ning otsustati pidada teisipäeval 11. märtsil, kell 6 õhtal. Kuid millal aktus? Tehti mitmesuguseid ettepanekuid aktuse aja suhtes: kas enne peo algust, 12. märtsil, 11. märtsil 1. või 6. tunnil. Viimaks pandi kaks viimast ettepanekut hääletusele ning esindus otsustas hääleteenusega aktust pidada 11. märtsil 6. tunnil.

Männakse edasi järgmiste päevakorra punktide juure. Valitsuse poolt esitatud kandidaati ringide- juhi kohale ei kinnita esindus ning valitsuse soovil seab esindus uued kandidaadid üles. Et ka korrajuht oli oma kohalt lahkunud, tuli uus korrajuht kinnitada. Kandidaadiks oli Alviine Kull Vc, kes kinnitati ning ühtlasi ka tema poolt nimetatud uued korrapidajad. Veel valitakse Õpilaspere põhikirja parandamise komisjon. Kandidaate oli üles võetud 7. Neist valiti komisjoni A. Kull V-c, H. Toom V-b ja õpetajaskiikmeks hra F. Laarens.

Kohalalgatud küsimusi ei ole ning seega lõpeb koosolek.

T. T. G. Õpilaspere tegevusest
ja kavatsustest.

Ei ole mõtet hakata üksikasju esile tooma, sest oleme ise kõik tegelema ja seejuures ka tähele pannud kõike seda, mida haaranud õpilaspere tegevus. Kahtlen aga siiski, et õpilased seda on märganud, ja et vast mõnigi seda ei tunnusta, mida on püüdnud pakkuda Õpilaspere. Kuid jäägu see igati enda otsustada.

Nagu iga aasta, on ka tänavu haaranud Õpilaspere oma tegevuse alasse üldised korraldused, ettevõtted. On poetud kinni ettenähtud tegevuskavast, millise tutvustas meile meie häälekandja "T.T.G." kolmandas nris.

Seal nägi Õpilaspere esmajoones kino korraldamisi ette. Sellest on ka kinnipeetud. Iga kuu on vähemalt 2 korda korraldatud kinoetendusid. Kahjuks peab aga küll tunnistama, et viimased pildid (filmid) ei ole pakkunud just isoäralikke naudinguid. Seda ei või just ütelda esimeste piltide kohta. Need väärivad vaatamist ja kinoga võis päris rahule jääda, kuid kahtlemata ei käi see viimase kohta. Seda pahet ei saa lugeda kuidagi korraldajate süüks, sest lootsime ju igaüks, ilma et oleks varem keegi näinudki, et "Laul tulipunasest lillest" pakub midagi muud, ja et teokorä juhtus õnnetus ka kinoaparaadiga, siis langes vist koolikino kõigi silmis. Kuid õpilased teadku, et pole korraldajad tahtnud kunagi helbu filme pakkuda, ja Õpilaspere trööstigu end sellega, et tulevikus korraldatakse kõik puudused ja pahed ja et õpilased siiski tunneks suuremal määral selle vastu huvi. Muidu pole mõtet kino korraldada, kui ta ennast ära eitasa.

Ka neljapäeva hommikusi kõnesid on korraldanud Õpilaspere. En püütud, tahtud igapidi huvitavaks teha neljapäeva hommikusi ettekandeid. On räägitud tähtsast meestest ja nende tööst, pakutud see kõrval ka muusikalisi palasid. Edaspidi on soov neid veel rohkem mitmekesistada, kui astub ellu Õpilaspere laulukoor, kes kannab siis ka hoolt selle eest, et mõnd pala pakkuda neljapäeva hommikul.

Õpilaspere korraldusel põletasime jõulupuid 18. ja 19. det. Need õhtud kujunesid omapäraseimaks ja võib ütelda isegi rahuldavaks.

Mõni nädal enne jõulu, võttis meie Õpilaspere osa kirjaniku Mait Metsanurga suõhtu korraldamisest ja püüdis täita kõigiti omi ülesandeid.

Kahtlemata omajagu ülesandeid ja kohustusi oli Õpilasperel meie juubeli-päevadel - nii kooli aastapäeval, kui ka näituse ajal. Usun, et palju rohkemgi oleks soovinud, tahtnud Õpilaspere korraldada, kuid kogu kooli tegevus ja askeldamine csutas isegi enne jõulu niivõrt tihedaks, et vaevalt oleks leidnud enne pühi vabu õhtuid.

Et veel rohkem elevust tuua iga päevasesse ellu, kuulutas Õpilaspere näidendite võistluse. Siiani pole aga leidunud sellaseid, kes sellele oleks huvi tunnud (tähtpäeva ei pikeedata).

Siis on muretsetud ka odavahinnalisi pileteid Vanemuisest ja mujalt ning loodud sellega soodustasi odavahinnalistele etendustele pääsmiseks.

Järjekindlalt on toonud uudisi meie ajaleht "T.T.G." Ei või just ütelda, et ta oleks sisult kõige parem. (Olen kuulnud nurinat just joonistuste ja piltide suhtes, et need ei pakuvat mitte midagi.) Kahtlemata tunneme aga selle pääle vaatamata kõik suurt huvi ta vastu ja teinekord päris oota, igatsevalt, kunas "T.T.G." pihku pistetakse.

Küllalt huvita v on Õpilaspere lugemislauad. Sealt võib leida iga asjahuviline enda jaoks lugemismaterjali. Ehk küll tänavu käib õpilasi vähem lugemislauas, kuid käivad enamasti ainult need, kes tõsiselt loevad; see tingitud sellest, et lugemistoaks on kõrvaline klass. Lugejaid tuleb läbiseigi igapäeva kohta 30 ümber.

Õpilaspere on püüdnud kontakti hoida üksikute ringidega ja aidanud ka majanduslikult ringide tegevust tõsta.

Suure ülesanded kooli elus on võtnud Õpilaspere aga korraldamise suhtes enda kanda; seda algatust võime Õpilasperel lugeda täiesti õnnestunuks. Kahtlemata on näidanud viimased aastad, et õpilaspere võib end organiseerida ja täita ülesandeid, mis tema võimu piirides teostatavad.

Tänavu oli ka Õpilaspere põhiseadus parandusel, ning muudatused kuulutatakse hiljem ajalehes.

Tänavu on loomisel, õieti on küll juba loodud "Tartu Noorteühing", kuhu kuulub ka meie T.T.G. Õpilaspere. Nimetatud ühingu eesmärgist tutvustab hiljem põhiseadus, mis ilmub paatselt "T.T.G.-s".

Lähemas tulevikus tuleb aga Õpilaspere korraldada oma aastapidu, s.o. III Õpilaspere aastapäev, mis peetakse ära 22. veebr. s.a. Aktus on arvatavasti ~~lõpppäeval~~ viimase, s.o. 6-da tunni aegu. Sama päeva õhtul on kinnine pidu.

Kutsun kõiki T.T.G. õpilasi üles, et nad hoolitseksid igaüks selle eest, et meie aastapidu igassuunas hästi õnnestuks. Hoolitsegu igaüks selle eest, et meil oleks võõraid ja et meie pidu ei jätaks nii korralt kui ka kavalt midagi soovida. Aastapeo kava on kujunenud üldjoontes järgmiseks:

I.

I. Näidend "Elektra".

II.

1. Kunstiringi laulukoor G. Kingu juhatusel.

2. Võimlemine N. Kukemelgi juhatusel.

3. Deklamatsioon - Epler.

4. Plastika:

a). Kunstiringi grupilt vil. P. Lindenau juhatusel.

b) Kübar.

III.

P a n t s.

P.V.

=====

KIRJANDUSRINGI REFERAAT- KOOSOLEK.

=====

Kuna Kirjandusringi referaat-koosoleku kohta 24. jaan. on tulnud toimetusele 2 erineva sisuga kirjeldust, avaldame nad mõlemad. Esimene ilmus eelmises nr-is. Toimetus.

24. jaan. pidas Kirjandusring oma järjekorralise referaat-koosoleku. Koosolekut võiks lugeda täiesti kordaläinuks, sest referaadid leidsid huvitust kaunis rohkearvuliste õpilaste hulgas. Kuid kahju ainult, et õpilased liiga unised ja ükskõiksed olid sõna võtmise suhtes, vaatamata et küsimus oli põnev ning andis palju vaield.

Esimese referaadi kohta ei võetud üldse sõna, kuna teise kohta ei või seda kategooriliselt öelda. Siit - sealt kerkisid küll mõned käed, ent see oli nii pealiskaudne, huvita, nagu peale sunnitud. Sellase meeoleu vabandatavaks põhjuseks võiks vahest lugeda seda, et suurem hulk koosolijaist pole veel saanud mahti lugeda Honore de Balzac'i "Isa Goriot'd", ning ei võinud sellepärast ümber lükata referendi seisukohti "Isa Goriot" suhtes.

Oli ette nähtud kaks referaati: 1) hra J. Roos'i "Kreutzvald'i, "Maa ja mere piltide" algupära ning 2) V-b kl. õpilase F. Kivisaar'e "Honore de Balzac'i "Isa Goriot".

Esimesena refereerib hra J. Roos. Sissejuhatuses mainib ta, et tal on läinud korda avastada Kreutzvaldi "Maa ja mere piltide" algupära.

Kreutzvaldi "Maa ja merepildid" I ja II mis peetud tema originaalseks tööks, on peaaegu sõnasõnaline tõlge saksa kirjaniku Friedrich Franz Hoffmann'i teostest "Land und See-Bilder, I ja II". Mis puutub aga "Maa ja mere piltide III", siis jääb see veel lahtiseks, kas ta on F.F. Hoffmann'i või mõne teise kirjaniku tesse tõlge, sest nimetatud kirjaniku "Land und See-Bilder III" ei leidu.

Nähtavasti on Kreutzvald selle saksa kirjaniku vastu õige suurt huvi tundnud, kuna oli omal ajal väga populaarne saksa rahva laiemate hulkade seas. Ka on põhjust arvata, et Kreutzvald'i "Reinuvader - rebane" on tõlge Hoffmann'i teosest "Die Geschichte von Reineke dem Fuchs", sest viimane on liht proosateos, kuna Goethe "Reineke Fuchs" on seotud kõneline kunstitöö. Kuid kindlalt ei saa seda enne väita, kui on tehtud teoste võrdlus.

Muu seas andis hr. referent üldjoonelise ülevaate Franz Hoffmann'i kohta. Tekib küsimus, mispärast huvitab Friedrich Franz Hoffmann, nii kahtlase väärtusega kirjanik, meie Kreutzvald'i. Võiks arvata, et nimetatud kirjanik on olnud Kreutzvald'ile rahvavalgustuslikuks eeskujuks. Hoffmann'i teosed sobisid Kreutzvald'i

arvates eesti maarahvale ajaviitoks ja vaimu valgustamiseks.

Mõlemad raamatud - nii Kreutzvald'i "Maa ja merepildi" kui ka Hoffmann'i "Land und See-Bilder" - käisid koosolevate õpilaste hulgas käest kätte, ning igati võis näha, kuivõrt täpsalt, peaaegu sõnasõnalt, on Kreutzvald tõlkinud. Kuid terve töö kohta ei või seda öelda. Teost võiks üldse pidada vabaks tõlkeks. Kõik raskemad kohad on jätud välja. Miks Kreutzvald on seda teinud, on päris lihtne mõista. Esiteks pidi tõlkija mõtlema, et lihtsa, harjumata ja arenemata lugejale ei või kätte anda raamatut, millest ta ei saa aru ja mis talle läheks igavaks. Teiseks peame teadma, et eesti keel Kreutzvald'i ajal oli veel arenev mntu ja sõnavarene, mille tõttu oli väga raske tihedamat sõnastust tõlkida. Oli tarvis suurt pingutust, et leida vastavat sõna, vastavale mõistele eesti keeles. Kui seda ei leitud, siis pidi looma uus sõna, mis pole aga mitte kerge. Nii tõlgib ta "die Natur" - "loomu vägi", "Halunke" - "merekoer", "Giraffe" ei oska ta üldse tõlkida, ning jätab ta "girahviks". Kus palju võõraid ja raskeid mõisteid esineb, need kohad on vahele jätud.

Üldse on teose alguses tõlge palju täpsem, keskkohas palju vabam ning lõpu-
poole on jälle täpsem.

Üldiselt kokkuvõttes peab ütleva, et Kreutzvald'i "Maa ja merepiltide" tõlge on lihtne ja rahvalik, ning teos on selle aja kohta päris suursaavutis, sest see on esimene reisikirjelduste - raamat, mis sellest, et ta on tõlge. Tõlkida tähendas sel ajal sama, mis ise luua, vähemalt tõlke vahendite - keele ja sõnastuse mõttes.

Ehkki Kreutzvald'ilt võetakse kõik ta tööd, mille ga kaotab ta oma au, siiski isikuna ja rahvaalgustajana jääb ta ikka ja alati suureks kujuks.

Referaadi kohta keegi ei võtnud sõna, sellepärast järgnes kohe Frieda Kivisaar'e "Honore de Balzac'i "Isa Goriot"". - Referaat oli hästi tehtud, tegelased täpselt ja selgelt edasi antud.

Kõigi tegelaste kohta olid koosolijad ühel arvamusel referendiga, ainult isa Goriot suhtes oli lahkhelisid. Mõned väitsid kindlal sõnal (hra Roos'iga eesotsas), et isa Goriot on negatiivne, väärtusetu isik, kuna referent mainis just vastupidist.

Läbirääkimistes võeti sõna vaielusõhtute kohta. Koosolekul seati üles kaks vaielusteemi: 1. Milline on haritud intelligentne isik, 2. "Ilukirjanduse lugemine on kahjulik". Esimese teemi seadis üles S. Vannamb, kes võttis oma peale ka referendi osa; oponendiks sai õpil. M. Suits. Teise teemi seadis üles hra. J. Roos, mille referendiks määrati õpilased Klaos, opponendiks Roosa.

M.K.

=====

KIRI TOIMETUSELE.

=====

Avaldame selle "Kirja toimetusele", kes tahab olla siintoodud küsimuses erapooletu, vaidluse järjekorras.

Toimetus.

T.T.G. Nr. 7 kirjutab keegi V - . artikli pealkirja all: "Meie koolikinost ja ringidest."

Muuséas tehakse etteheide "üheteisele ringile", kes ei avaldavata enesest ka midagi ja kuuldavasti tegutsevat rohkem väljaspool kooli.

T.T.G. Enesekasvatusering on käesoleval aastal, samuti kui läinud aastal põhikirja alusel kontakti astunud koostöötamise otstarbel Tartu P.R.G. õpilaste Karskus- enesekasvatuse ringi ja Eesti Noorsoo Karskusliiduga ning korraldanud ühes nendega nii meie kui ka teistes koolides ühiseid huvi- ja vaielus-õhtuid, siis on põhjust arvata, et mainitud väide on sihitu Enesekasvatuseringi vastu.

Sellepärast lubatagu nende ekslikkude väidete ümberlukkamiseks ja tõe jalule seadmiseks avaldada järgmist.

1. Etteheidetele, et ring ei tee midagi, tähendan järgmist: Ring on eelmisel poolaastal pidanud omas ruumes kaks üldkoosolekut. Esimesel üldkoosolekul esines muuséas kõnega prl. S. Pruden oma reisi üle Viini; teisel üldkoosolekul esines rida kõnelejaid väljastpoolt kooli. Koos Realgümnaasiumiga on peetud üks huviõhtu ja ühes real- ning E.N.K.S.T. gümnaasiumiga ettekanneteõhtu. Peale selle võttis

EM

ring jõulu vaheajal aktiivselt osa oma esindajate kaudu ülemaalisest karaskustegevuskursusest, mida korraldati meie kooli ruumes. Peale eelpoolnimetatute on ring välja kuulutanud võistlustööd auhindade peale, mis kahtlemata annab tegevust ringi liikmetele. Nii on ringi tegevus esimesel poolaastal olnud küllalt intensiivne.

Et neist V - . ise osa võtnud ei ole, nagu kirjutisest paistab, siis on loomulik, et ta ei tea, kas ring teeb või ei tee midagi.

2. Etteheitele, et "kuuldavasti tegutseb ring rohkem väljaspool kooli" vastan?

On rohkem kui lubamatu tulla etteheidetega sõna "kuuldavasti" põhjal. Kahtlemata on selle "kuuldavasti" juurelisamisega vähem riisikut tõe eest vastutada; kuid kuulujutt jääb kuulujutuks. Kuulujutu põhjal ei esineta sündmatu etteheitega.

3. Väljaspool koolitegutsimine sünnib põhikirja alusel ja ei ole sugugi oluline, et iga koosviibimine peaks sündima T.T.G. mõnes klassis või saalis. See ei muuda asja sisu. Veel märgin ära, et vaali kasutamine meie kooliruumides ei olegi mitmesugustel põhjustel nii kerge kui mõnes teises koolis.

4. Küsimus "Eitea, kumb tähtsam on, kas koolis või väljaspool kooli tegutsimine?" on donkihotlik veskitiibadega võitlemine. Ei olegi niisugust kolli, mida V - . näeb. Tegutsetakse sellegi peale vaatamata koolis, kuigi mõnikord koos töötades külastatakse teist kooli või tarvitatakse teise kooli ruume.

5. Salomonilikult kõlab lakooniline otsus: "Seepärast ei avalda ta (ring) õpilaste peale mingit mõju." Pole midagi parata kui V - . ei näe seda mõju. Kas võibki olla siis mingisugusel ringi tegevusel niisugune käegakatsutav mõju, mis peaks tunda olema ka kuulujuttude põhjal?

6. Otse sihilik kallilale-kiippumine või inetu kahtlustamine paistab lausest: "Ka kõige lähemate liikmete pääle ei suuda ta (ring) kasvatavalt mõjuda."

Kõige lähemad liikmed, eks need ole juhatuseliikmed, kuhu pääle õpetajasliikme kuuluvad: A. Kull V - c; L. Alber V - c; S. Sikka V - b; A. Lumi III - b; ja J. Parik. Kas tahetakse varju heita nende pääle? Või on mõni neist tõepoolest nii kasvatamatu, kellele V - . selle etteheite teha võib?

Ringi juhatuseli ei ole V - . ega keegi teine seni etteheiteid teinud kasvatuslikes küsimustes, ja ometi juletakse esineda niisuguse kahtlustamisega. See on haavav ja hoolimatu.

Protesteerime kõige valjumalt sarnase lubamatu ülesastumise vastu, mis on V - . poolt avaldatud väga kaalumatuil motiividel.

A. Kull, Enesekasvatuseringi juhataja.

ÜLDINE ÕPILASTE KORRA REVISJON.

pandi toime 16. jaan. 4-da tunni aegu. Selleks tunniks läksid kõik klassijuhatajad oma klassidesse, kus revideeriti läbi õpilaste sahtlid, raamatud, kirjutusvihud.

Revideerimise sihiks oli esmajoones tutvumine õpilaste korra ja puhtusega, mis puutub eriti raamatutesse ja kirjutusvihkudesse (märkmete kladedesse). Teiseks taheti saada näha, kas kõik õpilased kannavad kaasas ka meid õpperaamatuid, mis neil on tarvis vastava päeva õppetunniks. Kolmandaks taheti jõuda selgusele, kas on põhjustatud need jutud, et õpilased toovad kooli sündmata sisuga kirjandust, nagu on räägitud mõnelt poolt õpetajaile ja koolijuhatuseli. Veel oli tarvis teha kindlaks, kuipalju õpilastel puuduvad portfelliid.

Suurema hulga õpilaste juures ei olnud midagi laituse-väärilist, kuid nii mitme juures jätsid asjaolud ühes ja teises suhtes soovida.

Paistis silma, et kaunike kogu õpilasi tarvitab õppimiseks köitmata raamatuid, mis on enamikus räbaldunud, lehed laiali, kaaned kadunud.

Teistel oli küll köidetud raamatuid, ent need olid määrdunud, lagunud, ilma kaante paberita.

Kolmandatel leidus raamatuis ja kladedes kritseldusi, larvisid, karika-tuure, tindi- ja rasvapekke jne.

Ja enamasti oli säärastel õpilastel ikka raamatud ja vihud mõlemad korratud. Nende esteetilise maitse ja korraarmastuse suhtes oli õpetajal - läbivaatajal selge pilt käes.

Paljudel õpilastel puudus raamatuid, midasel päeval pidi kandma kaasas. Mõnedel pole küll üldse neid raamatuid, kuid teistel oli jätud koju. Oli õpilasi, kellel oli kaasas ainult märkmete-klade, raamatuid aga mitte ühtegi. Teistel oli ainult 1 - 2 raamatut kaasas, kuid pidi olema 4 - 5.

Portfelle ei olnud ka kõigil õpilasil, eriti nooremais klassides.

Kuid leiti ka kõrvalisi asju portfelliges, millel ei olnud õppetööga mingit ühendavat sidet. Nii olid ühel õpilasel kaasas 2 seiklusromani (välja lõigatud "Uuudislehest") ja "Kodu" aastakäik, õpperaamatuid aga mitte ühtegi. Teadagi, milline huvi on sel õpilasel koolitöö vastu. Tühjasisulist kirjandust leiti veel nii mitmetki õpilaselt, kuigi mitte just kasvavale noorsoole kõlbmatut.

Kõige kurvem ja kõige kurjem oli see, et leidis õpilaste portfelliges säärast "kirjandust" - nii käsikirjalist kui ka trükitud, mis annab õpilase moraalsest tasemest õige ahastama-paneva ettekujutuse. Sellest siis tuligi, et mitu õpilast saadeti järgmisel päeval koju, kuna hiljem õpetajate-nõukogu nad koolist jäädavalt lahkunuiks tunnistas.

Kuna revideerimise aeg oli liialt lühike (üks harilik töötund), siis ei saadud midugi täpselt fikseerida kõiki puudusi; näiteks, kas kõigil õpilasil olid kaasas teatevihud, sulepead, joonistuseabinõud, käsitöö jne.

Ometi oli õpetajal - klassijuhatajal sellestki revideerimis- protseduurist kasu, sest ta avas silmad nii mõnegi õpilase suhtes.

PÄEVAKÜSIMUSI.

Avaldame selle päevakajalise artikli, ilma et pooldaksime täiel määral kõike seda, mis siin ettetoodud. Ootame vastuväiteid neilt, keda asi puudutab. Artikkel on ilmuniselt hilinenud, kuna ta eelmise nri jaoks tuli liiga hilja. Toimetus.

On vist selline niiske ja vilu ilm süüdi selles, et inimesil on töölust võetud "kui peoga" ning töötamise asemel vaid kiratsetakse ja viireletakse.

Nii samasugune lugu on ka ringidega. Neid kõiki on vallanud mingi tegevusetuse mania. Ja kahjuks sammub nende seas ka Spordiring (päälegi üks esimesist sammujaist). Töö"alustati" (õigemini tööd "taheti alustada", või, teavast teab, võibolla oli esimene ikka õigem, et "alustati") võrdlemisi hoogsalt. Selle tulemus on pingpong. Ent paraku, nähes, et ega see "töötamine" polegi nii lihtne, üteldi: "Ah, meil aega küllalt, eks ma teisel semestril tegutse, nii et hirmus kohe; ja nii heitiski Spordiring "puhkama" (Olgu uni neil rahuline ja kosutav!) Nüüd aga on teisest semestrist hulk aega läbi aga ükski inimhing ei tule häirama Spordiringi "kosutavat und". Aga egas ülearu magadagi pole hea, sest "ka sellele on loodus seadnud kindla raja".

Üheks Spordiringi "tegevuseks" võime vast ka seda nimetada, et sügisel seati klassides kokku võrkpalli grupid, anti isegi lootusi mänguvõimalusiks, ent need on veelgi vaid unistused, mis asuvad "kõrgete kinkude ja kaugete mägede taldka."

Põhjuseks tuuakse ikka ja alati seda, et- vaadake armsad õed ja kaaskaklejad Issandas, kuidas me saame mängida palli, kui meil pole saali (see on esiteks) Teiseks - meil pole ju raha, millega üüriksime saali. Kuid ega's meil mullu ja tunamullu ega ealeski pole olnud endal saali; ikka on leitud võimalusi, et klassid saaksid harjutada võrkpallis.

Kui Spordiring üldse ei tegutse, siis just ähvardab teda rahapuudus, sest sellega ei võida ükski ring endale liikmeid, kui ring on vaid paljas nimi ja kus keegi ei saa rahuldada oma huve.

Tahaksin tähelepanu pöörda ka meie esinduskomando alalistele kaotustele.

Aga, no pole ju midagi imestada: paremad mängijad siis taevast ei kuku; ei, vaid ainult harjutus teeb meistriks. Muide, see õnnis komando ise ei tunnista oma nõrkust ja jõuetust. On koguni nii, et kaotades, näiteks, mõnele koolile kiideldakse teine päev: "Oi sa taevas ja teivas (nagu ütleb Luts), ke küll see ja see kool, mäherdusele me kaotasime, on "põhk". Oi, kui sina teaks kui "põhk" ta on! Noh ta on koke niisugune "põhk", et kui me poleks mitte "võõras" saalis mänginud, oleksime kindlasti võitnud..." jne. jne. Aga võistlused on ikka harilikult Laia tänava võimlas, ja see saal ei tohiks olla meie komandole nii "võõras", sest me esinduskomando käib ju seal saalis harjutamas. Ja lõppeks, et "põhulo" kaotada, peab ise veel hullem olema "põhust" (võib-olla on "haganad", kes teab!).

Eriti juba seepärast vajame "vollepalli" mängu, et me armas isamaakene on liikunud hirmsa kiirusega vististi kusagile ekvaatori lähedale, ning meie kui põhjamaalased ei saa enam harrastada talispordi - uisutamist, suusatamist jne. jne. On ka võimlemistunde liigagi vähe, ning (taevas hoidku selle eest!) kevadeks oleme vist kõik küürakad ja kopsuhaiged, sest ega's see naljaasi pole; kui pead istuma kogu talv koolipingi taga, ilma et ennast ka tsipakenegi (spordi mõttes) liigutada saaksid. Kuid: ainult terves kehas on terve vaim! Seepärast peame leidma talispordile kohase aseaine ning selleks on võrkpall küllaltki kohane.

Lene V.

"Pallase" XII. järjekorraline kunstinäitus.

Umbes nädal tagasi avati Tartus "Pallase" ruumides XII järjekorraline näitus. Töödega on esinenud nii vanema kui noorema põlve kunstnikud. Väljapanekud on õige mitmekesised.

Vanemat põlve esitab N. Triik, meie vanemaid maalijaid. Portree joonistused kui ka õlimaalid on hääd ja õnnestunud. Ei või vaikides mööduda prof. M.J. Eisen'i portreest ja kunstniku enese autoportreest.

Kunstn. A. Jansen on esitatud etüüdid kaudu, mis paiguti lagedatena paistavad, kuid üldiselt rahuldava mulje jätavad.

Kunstn. V. Ormisson'ilt on maasikke ja portreesid. Maastikudest on parim "Kevad". Portreedest paistab silma kaks: üks noorema, teine vanema naisterahva oma. Viimases pole autor tõlgitsenud hinge, kuna esimese näost võime lugeda kas ahastust, valu või hirmu.

Eriti omapäraselt on esitatud kunstn. A. Grineff. Tema tööd on täis fantaasiat ja omapärasust, kuid siiski huvitavad. Igavaks muutuvad ta naisfiguurid; mida ta pea alati käsitab.

Nooremat põlve esitab õige võidukalt A. Bergmann. Tema töödes võime kahtlemata leida tõusu maalikunsti alal. Tal on oskust ja arusaamist oma aine käsitlemisel. Tema töödes võime näha selgelt prantsuse kooli mõju, mille iseärasuseks on tagasihoidlikud toonid ja nende mahe kokkusulavus. Kõigiti on hästi õnnestunud natüürmort elavate kaladega. Ka teine natüürmort tapetud kukega on täiuseni viidud; kuigi mõni koht paistab veidi otsituna.

Õige tugevat külge akvarellis näitab A. Põllusaar. See ala on jäänud talle vist kõige kodusemaks. Ta omab hääd maitset ja värvide käsitlemist. Ka nüüd on ta portreed ja maastikud täiuslikud.

J. Püttsepa maalides võime näha julget käsitlemist ja temperamenti. Samuti omab ta hääd fantaasiat kompositsioonis. Hääd on maastikud. Päril huvitav on kompositsioonilt "Jüriöö", milles näeme ka ta omapärast tehnikat.

Silma paistab veel kunstn. Mugaste oma monotüüpidega.

Skulptuuri alal on näha seekord võrdlemisi palju ja mitmekesist.

Nii on vanematest skulpturidest A. Starkopf välja pannud mõjuvaid töid.

"Fontään" puumassis ja "Lott" graniitmassis on omapäraseid huvitavad ja täiuslikud. Ka "Andrus" on kompositsioonilt huvitav.

V. Melnik on esitatud kahe naisfiguuriga graniidis. "Mõttes" ja "Homnik". Mõlemad on kompositsioonilt omapärased, olles tingitud materjalist. Parem noist on "Homnik."

Ka kunstn. Saunamees tõuseb skulptuuri alal. Tema õnnestuvad iseäranis pead;

seekord Fr. Tuulas'e skulptur-portree, mis mis on valmistatud pronksist.

Üldiselt võime rahul olla seekordise näitusega, mis näitab meile meie kunstnikkude paremaid saavutusi.

Hildegard Rehesaar.

=====

T. T. G. UISUTEE.

=====

Pikra peastu järele ilmutas külmataat meile end jälle. Puistas üle öö paksu lund maha ning avas külmakoti suu.

Do, milline omamoodi hää tunne oli tallata kord jälle puhtas, valges lumes pärast seda, kui silm oli näinud vaid hirmutavalt pikka, tüütavat poriaega. Ja mis peaksi: talvesportlastele avanesid jälle rõõmuväravad. Kui õhtul veel mitte midagi aiamata uinuti, siis järgmisel päeval toodi platsi palavikuliselt kiirusega saanid, kelgud, suusad ja uisud.

Ka meiearvukat peret puudutas külm meelitavalt. Kuigi tänaval vähe nina näpistust tundis, oli südames siiski mingi vaheldusttoov, elev meeoleolu. Ja mis eriti tähtis, uisutee valmis kui ime väek. Askeldati seal päev paar, ning see oligi valmis, ümbritsetud haljaste kuuskedega ja valgustatud värviliste tuliridastustega. Kõige selle eest võlgneme tänu vanemate komiteele, kes kõik korraldas nii agaralt. Tagatipuks oli aga asjaolu, et mängiv ratsarügemendi orkester. See üksi sünnitas juba ärevust. Ei jõutud oodata avamist, juba tehti proovi eelmisel õhtul uisutamiseks. Ja kui siis lõppeks päris tege liik avamine oli, siis oli kõigil päris ülev meeoleolu. Õhtu oli ilus, vaikne, see, langes hõredat lund pikkamisi ja sinna juure seltsisid veel orkestrihelid. Jälle nii tuttav, ent ometi uus pilt. Aasia tegasi oli pea kõik samuti, samasugune valgega ja rohelisega palistatud uisutee, sama valgus ja samad värvid, inimesedki peaaegu needsamad, aga ometi on nüüd kõik jälle hoopis uus. Uskumatu!

Peret oli kogunud rohkesti nii oma kui võõrast, mis näis lõppeks mingi liikuv mass, tiirutades ümber telje. Tantsuga tehtigi argliselt proovi, aga näis kui poleks seks kirgegi, tundus vist, et on kaunim veel jalutades muusikat kuulata. Nii ruttu oli löönud kell kaheksa, et ei suudetud uskudagi seda, ja marsihelide santel pidi paratamatult lahkuma.

Kes teab, kas suudavad jätkata järgmised õhtud seda löbu? Arvatavasti, kui külmataat ei hakka tarvitama liiga kurjasti omavoli.

Muusika mängib uisuteel kolmapäev, reede ja pühapäev. Sel puhul maksab pääsetäht oma õpilastele 10s., võõrastele õpilastele 15s. ja eraisikuile 20s. Ülejäänud päevil on oma õpilastele sisseminek vaba ning teistele 10 ja 15 senti.

Muusika ajal õue kaudu koolimajja ei pääse, sest ukсед on lukutatud, avatud on suur uks Karlova tänavalt. See korraldus on selleks, et pidada paremini kontrolli.

Meile kõigile peaks olema uisutee talvõhtuil meelitavaks paigaks, sest poole töötundide väsimuse saab sealt jälle värskeid õhetavaid põsed ja säravad silmad.

L.P.

=====

KIRJAVASTUSEID.

=====

Lene V.: Esiemene osa ilmub, järgmised osad ("Satiirilise vaatlemine") on liiga ühekülgsed ja väimkuselt ahtravõitu.

Aino H.: Tahaksin avaldada tingimata sellesisulist materjali, kuid see peaks olema väljendatud palju peenemaiselsemalt, võimalikul erapooletult, teravmõtteliselt ja nii, et poleks karta haavumisi ega etteheiteid. Sel kujul ei saa avaldada.

E.J.: Illustratsioonid ei tule tehniliselt hästi välja, sellepärast jäävad ilmutamata.

M.A.: "Sügistorm" läheb lehte. Salmikatsed aga ei sobi - on rütmilt veel välja kujunenud.

"Diplomaatia koolis" autorile: Tuleb kaalutlusele, kas saab sel kujul avaldada. Selles mis igatahes ei ilmu.

V.: Jääb reservi.

Betty.: Tundub tehniliselt vastuvõetmatuna. Eks näe edaspidi.

Kõigile kirjasantiaale: Sisseantud kaastöö olgu selgelt, puhtalt ja tindiga (mitte pliiatsiga) kirjutatud. Sellega hoiame ära trükkiviga. Ridade vahel olgu rohkem ruumi, et saaks arusaadavalt tekstivigu parandada enne trükkimist.